

บทที่ 4

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อมาตรฐานการปฏิบัติทางการประมงที่ดีของเกษตรกรในอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยดังต่อไปนี้

- 1) ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาน้ำจืดในกระชัง
- 2) การปฏิบัติทางการประมงที่ดีของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาน้ำจืดในกระชัง
- 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติจนสามารถผ่าน และไม่ผ่านมาตรฐานการปฏิบัติทางการประมงที่ดี
- 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการเลี้ยงปลาน้ำจืดตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการประมง

ที่ดี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

1. ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาน้ำจืดในกระชัง

เพศของเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชายมากกว่า (ร้อยละ 88.46) เพศหญิง ทั้งในกลุ่มที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP และกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP (ตารางที่ 2) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดเป็นหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งสังคมไทยโดยเฉพาะสังคมในภาคเกษตรกรรมจะยกย่องให้ผู้ชายเป็นหัวหน้าครัวเรือน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในด้านต่างๆ รวมถึงมีบทบาทเป็นตัวแทนของครัวเรือนในการให้ข้อมูล การตอบข้อซักถาม หรือการแสดงความคิดเห็นต่อบุคคลภายนอก อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชาย สามารถผ่าน GAP ได้เพียงร้อยละ 21.74 แต่หญิงสามารถผ่าน GAP ได้ คิดเป็นร้อยละ 50 จึงมีแนวโน้มว่าผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศหญิงสามารถดำเนินการให้ผ่านมาตรฐาน ได้ดีกว่าผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชาย ทั้งนี้แปรผันอยู่กับจำนวนผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศหญิงจึงมีน้อยกว่า

ตารางที่ 2 เพศของเกษตรกร

เพศ	เกณฑ์มาตรฐาน GAP				รวม	
	ผ่าน		ไม่ผ่าน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	10	(21.74)	36	(78.26)	46	(100.00)
หญิง	3	(50.00)	3	(50.00)	6	(100.00)
รวม	13		39		52	(100.00)

อายุของเกษตรกร

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ย 48.71 ปี อายุต่ำสุด 25 ปี และอายุสูงสุด 69 ปี โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 36.54) มีอายุระหว่าง 44-52 ปี รองลงมา มีอายุระหว่าง 53-61 ปี โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP มีอายุระหว่าง 35-32 ปี (ร้อยละ 30.77) และอายุระหว่าง 44-55 ปี (ร้อยละ 30.77) ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 38.46) ที่ไม่ผ่านมาตรฐาน GAP มีอายุระหว่าง 44-52 ปี และ 53-61 ปี ตามลำดับ (ดังตารางที่ 3) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังยึดติดการวิธีปฏิบัติกรเลี้ยงปลาในรูปแบบที่คุ้นเคย มีความเชื่อมั่นในประสบการณ์ของตนเอง จึงไม่ค่อยยอมรับการปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลที่อายุน้อยมีแนวโน้มเปิดใจยอมรับเทคโนโลยีและวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาตามมาตรฐาน GAP มากกว่าผู้สูงอายุ

ตารางที่ 3 อายุของเกษตรกร

อายุ (ปี)	เกณฑ์มาตรฐาน GAP				รวม	
	ผ่าน		ไม่ผ่าน			
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
25 – 34	2	(15.38)	3	(7.69)	5	(9.62)
35 – 43	4	(30.77)	5	(12.82)	9	(17.31)
44 – 52	4	(30.77)	15	(38.46)	19	(36.54)
53 – 61	2	(15.38)	13	(33.33)	15	(28.85)
62 – 70	1	(7.69)	3	(7.69)	4	(7.69)
รวม	13	(100.00)	39	(100.00)	52	(100.00)

อายุสูงสุด 69 ปี อายุต่ำสุด 25 ปี อายุเฉลี่ย 48.71 ปี

ระดับการศึกษาของเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 50.00) มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมา มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 (ดังตารางที่ 4) เมื่อพิจารณาการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน GAP พบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งได้รับการศึกษาในระดับภาคบังคับเดิม บ่งชี้ว่าผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นกลุ่มผู้สูงอายุและมีการศึกษาในระดับต่ำ การเปิดใจยอมรับกระบวนการปฏิบัติที่แตกต่างไปจาก ความคุ้นเคยจะค่อนข้างน้อย ทำให้ไม่ผ่านมาตรฐาน GAP

ตารางที่ 4 ระดับการศึกษาของเกษตรกร

ระดับการศึกษาของเกษตรกร	เกณฑ์มาตรฐาน GAP				รวม	
	ผ่าน		ไม่ผ่าน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษาปีที่ 4	3	(23.08)	23	(58.97)	26	(50.00)
ประถมศึกษาปีที่ 6	7	(53.85)	11	(28.21)	18	(34.62)
มัธยมศึกษาปีที่ 3	2	(15.38)	3	(7.69)	5	(9.62)
มัธยมศึกษาปีที่ 6	0	0	1	(2.56)	1	(1.92)
ปวช.	0	0	1	(2.56)	1	(1.92)
ปวส./ปวท./อนุปริญญา	1	(7.69)	0	0	1	(1.92)
รวม	13	(100.00)	39	(100.00)	52	(100.00)

ประสบการณ์การเลี้ยงปลาในกระชัง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาในกระชังเฉลี่ย 9.33 ปี สูงสุด 20 ปี และต่ำสุดคือไม่มีประสบการณ์เลี้ยงปลาในกระชังมาก่อนเลย โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูล กิ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.00) มีประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาในกระชัง ระหว่าง 6 – 10 ปี (ดังตารางที่ 5) โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP และกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP ส่วนใหญ่มีประสบการณ์เลี้ยงปลาในกระชังระหว่าง 6-10 ปี เช่นเดียวกับ แต่ทั้งนี้จะเห็นว่ากลุ่มผู้ให้ ข้อมูลที่มีประสบการณ์เลี้ยงปลาระหว่าง 1-5 ปี มีแนวโน้มผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มดังกล่าวกำลังเริ่มเลี้ยงปลา จึงเปิดใจยอมรับข้อมูลและแนวทางการปฏิบัติที่เป็นไป ตามมาตรฐาน GAP ได้ง่ายกว่ากลุ่มที่ผู้ให้ข้อมูลที่เลี้ยงปลามานาน

ตารางที่ 5 ประสบการณ์การเลี้ยงปลาในกระชัง

N=52

ประสบการณ์เลี้ยงปลา (ปี)	เกณฑ์มาตรฐาน GAP				รวม	
	ผ่าน		ไม่ผ่าน			
0 – 5	4	(30.77)	7	(17.95)	11	(21.15)
6 – 10	5	(38.46)	21	(53.85)	26	(50.00)
11 – 15	3	(23.08)	7	(17.95)	10	(19.23)
16 – 20	1	(7.69)	4	(10.26)	5	(9.62)
รวม	13	(100.00)	39	(100.00)	52	(100.00)

ประสบการณ์เลี้ยงปลาสูงสุด 20 ปี ประสบการณ์เลี้ยงปลาต่ำสุด 0 ปี ประสบการณ์เลี้ยงปลาเฉลี่ย 9.33 ปี

อาชีพการเลี้ยงปลาน้ำจืดในกระชัง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลประมาณหนึ่งในห้า (ร้อยละ 19.23) เลี้ยงปลาน้ำจืดในกระชังเป็นอาชีพหลัก ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 88.77) เลี้ยงปลาน้ำจืดในกระชังเป็นอาชีพเสริม ซึ่งผู้ให้ข้อมูลที่เลี้ยงปลาในกระชังเป็นอาชีพเสริม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนลำไย เป็นอาชีพหลัก รองลงมาคือ ทำสวนทำนา และรับจ้าง (ตารางที่ 6)

ผู้ให้ข้อมูลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP และไม่ผ่านมาตรฐาน GAP ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 38.46) ประกอบอาชีพทำสวนลำไยเป็นอาชีพหลักและเลี้ยงปลาเป็นอาชีพเสริมเหมือนกัน แต่เมื่อพิจารณาในลำดับรองลงมาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP คือ ผู้ที่เลี้ยงปลาเป็นอาชีพหลัก ทั้งนี้การปฏิบัติที่เป็นไปตามมาตรฐาน GAP อี้อต่อความยั่งยืนในการประกอบอาชีพเลี้ยงปลา และผู้ให้ข้อมูลมีเวลาให้กับการปฏิบัติที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน GAP ในขณะที่ผู้เลี้ยงปลาเป็นอาชีพเสริม และมีอาชีพหลักอื่นๆ โดยเฉพาะอาชีพรับจ้าง และอาชีพค้าขาย ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP อาจจะเป็นเพราะอาชีพหลักของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มดังกล่าว ไม่เอื้อการปฏิบัติตามมาตรฐานที่มีหลักเกณฑ์ค่อนข้างมาก หรือ ไม่มีเวลาเพียงพอให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ต่างๆ ได้อย่างครบถ้วน

ตารางที่ 6 อาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาน้ำจืดในกระชัง

อาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยง ปลาน้ำจืดในกระชัง	เกณฑ์มาตรฐาน GAP		รวม
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
เลี้ยงปลาเป็นอาชีพหลัก	4 (30.77)	6 (15.38)	10 (19.23)
เลี้ยงปลาเป็นอาชีพเสริม	9 (69.23)	33 (84.62)	42 (80.77)
โดยมีอาชีพหลัก คือ			
ค้าขาย	0	2 (5.13)	2 (3.85)
ทำสวนลำไย	5 (38.46)	15 (38.46)	20 (38.46)
ทำสวนและทำนา	3 (23.08)	7 (17.95)	10 (19.23)
รับจ้าง	1 (7.69)	9 (23.08)	10 (19.23)
รวม	13 (100.00)	39 (100.00)	52 (100.00)

N=52

พันธุ์ปลาที่เลี้ยงในกระชัง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เลี้ยงปลาทับทิมในกระชัง โดยมีผู้ให้ข้อมูลบางราย (ร้อยละ 3.85) เลี้ยงปลาทับทิมและปลาดุกในกระชัง (ดังตารางที่ 7) ซึ่งพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่เลี้ยงปลาทับทิมร่วมกับปลาดุกในกระชังทุกราย ไม่ผ่านมาตรฐาน GAP

ตารางที่ 7 พันธุ์ปลาที่เลี้ยงในกระชัง

พันธุ์ปลา	เกณฑ์มาตรฐาน GAP				รวม	
	ผ่าน		ไม่ผ่าน			
	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)
ปลาทับทิม	13	(100.00)	37	(94.87)	50	(96.15)
ปลาทับทิมและปลาดุก	0	0	2	(5.13)	2	(3.85)
รวม	13	(100.00)	39	(100.00)	52	(100.00)

แหล่งพันธุ์ปลาที่เลี้ยงในกระชัง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดใช้แหล่งพันธุ์ปลาที่เลี้ยงในกระชังจากภาคเอกชน โดยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.00) ใช้พันธุ์ปลาจาก ส.ลานนา รองลงมาใช้พันธุ์ปลาจากบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ หรือ CP (ร้อยละ 46.15) ในขณะที่พันธุ์ปลาจากแหล่งอื่นๆ พบว่ามีสัดส่วนน้อยมาก (ร้อยละ 3.85) คือ แหล่งพันธุ์ปลาจากบริษัทวราวุธ และฟาร์มแลนด์ (ดังตารางที่ 8) โดยผู้ให้ข้อมูลที่ผ่านมาเกณฑ์มาตรฐาน GAP มีแหล่งพันธุ์ปลาจากบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์และบริษัท ส.ลานนา ในจำนวนเท่ากัน แต่ผู้ให้ข้อมูลที่มีแหล่งพันธุ์ปลาจากบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ หรือ CP (คิดเป็นร้อยละ 23.5) มีแนวโน้มผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP มากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีแหล่งพันธุ์ปลาจากบริษัท ส.ลานนา

ตารางที่ 8 แหล่งพันธุ์ปลาที่เลี้ยงในกระชัง

N=52

แหล่งพันธุ์ปลาที่เลี้ยงในกระชัง	เกณฑ์มาตรฐาน GAP				รวม	
	ผ่าน		ไม่ผ่าน			
CP	6	(25.00)	18	(75.00)	24	(100.00)
บริษัทวราวุธ	0	0	1	(2.56)	1	(1.92)
ฟาร์มแลนด์	1	(7.69)	0	0	1	(1.92)
ส.ลานนา	6	(23.50)	20	(76.90)	26	(100.00)
รวม	13		39		52	

อัตราการปล่อยปลาลงเลี้ยงในกระชัง

ผลการศึกษพบว่า การเลี้ยงปลาของผู้ให้ข้อมูลใช้กระชังขนาด 5x5 เมตร โดยปล่อยปลาเลี้ยงในกระชังในอัตราเฉลี่ย 2,266 ตัวต่อกระชัง อัตราการปล่อยปลาเลี้ยงในกระชังสูงสุด 4,000 ตัวต่อกระชัง และอัตราการปล่อยพันธุ์ปลาเลี้ยงในกระชังต่ำสุด 1,000 ตัวต่อกระชัง โดยผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 51.92) ปล่อยพันธุ์ปลาเลี้ยงในกระชังระหว่าง 1,000 - 2,000 ตัวต่อกระชัง รองลงมา ปล่อยปลาเลี้ยงในกระชังระหว่าง 2,001 - 3,000 ตัวต่อกระชัง (ดังตารางที่ 9) โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 53.85) ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP (ร้อยละ 51.28) มีอัตราการปล่อยปลาเลี้ยงในกระชังระหว่าง 1,000 - 2,000 ตัวต่อกระชังเหมือนกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอัตราดังกล่าวเป็นอัตราแนะนำของบริษัทคือ 5-7 ตัว/ตารางเมตร และเป็นอัตราการปล่อยปลาที่มีความคุ้มค่าในเชิงต้นทุนการผลิตมากกว่า และเป็นอัตราที่ให้ผลตอบแทนต่อหน่วยใกล้เคียงกับอัตราการปล่อยปลา ระหว่าง 2,001 - 3,000 ตัวต่อกระชัง หรือ อัตราปล่อยที่สูงกว่า

ตารางที่ 9 อัตราการปล่อยปลาเลี้ยงในกระชัง

อัตราการปล่อยปลา ลงเลี้ยงในกระชัง(ตัว/กระชัง)	เกณฑ์มาตรฐาน GAP		รวม
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
1,000-2,000	7 (53.85)	20 (51.28)	27 (51.92)
2,001-3,000	6 (46.15)	18 (46.15)	24 (46.15)
3,001-4,000	0 (0.00)	1 (2.56)	1 (1.92)
รวม	13 (100.00)	39 (100.00)	52 (100.00)

อัตราการปล่อยปลาเลี้ยงสูงสุด 4,000 ตัว/กระชัง อัตราการปล่อยปลาเลี้ยงต่ำสุด 1,000 ตัว/กระชัง อัตราการปล่อยปลาเลี้ยงเฉลี่ย 2,266 ตัว/กระชัง

ราคาจำหน่ายผลผลิตปลาที่เลี้ยงต่อกระชัง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลระบุราคาจำหน่ายผลผลิตปลาที่เลี้ยงในกระชังเฉลี่ย 70,057 บาทต่อกระชัง ราคาจำหน่ายผลผลิตปลาสูงสุด 120,000 บาทต่อกระชัง และราคาจำหน่ายผลผลิตปลาดำต่ำสุด 40,000 บาทต่อกระชัง โดยผู้ให้ข้อมูลสามในสี่ (ร้อยละ 75.00) ระบุราคาจำหน่ายผลผลิตปลาที่เลี้ยงในกระชังระหว่าง 60,001 - 80,000 บาทต่อกระชัง รองลงมา ระบุราคาจำหน่ายผลผลิตปลาที่เลี้ยงในกระชัง ระหว่าง 40,00 - 60,000 บาทต่อกระชัง (ดังตารางที่ 10) โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.23) ทั้งที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP (ร้อยละ 76.92) ส่วนใหญ่ก็จำหน่ายผลผลิตปลาในราคากระชังระหว่าง 60,001 - 80,000 บาทต่อกระชัง เหมือนกัน นอกจากนี้จะสังเกตได้ว่าผู้ให้ข้อมูลที่จำหน่ายผลผลิตปลาในราคาต่ำกว่า 60,001 บาทต่อกระชัง จะมีแนวโน้มไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP ทั้งนี้เป็นเพราะราคาจำหน่ายที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยส่งผลด้านลบต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP เพราะของผู้ให้ข้อมูลเชื่อว่าการเลี้ยงปลาโดยปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP ก็ไม่ได้ช่วยให้ราคาจำหน่ายปลาสูงขึ้น อีกทั้งยังทำให้มีความยุ่งยากในการปฏิบัติ เสียเวลา ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และไม่คุ้มค่ากับการลงทุน

ตารางที่ 10 ราคาจำหน่ายผลผลิตปลาที่เลี้ยงต่อกระชัง

N=52

ราคาจำหน่ายผลผลิตปลา ที่เลี้ยงต่อกระชัง (บาท)	เกณฑ์มาตรฐาน GAP				รวม	
	ผ่าน		ไม่ผ่าน			
40,000 - 60,000	2	(15.38)	8	(20.51)	10	(19.23)
60,001 - 80,000	9	(69.23)	30	(76.92)	39	(75.00)
80,001 - 100,000	2	(15.38)	0	(0.00)	2	(3.85)
100,001 - 120,000	0	(0.00)	1	(2.56)	1	(1.92)
รวม	13	(100.00)	39	(100.00)	52	(100.00)

ราคาจำหน่ายผลผลิตปลาสูงสุด 120,000 บาท ราคาจำหน่ายผลผลิตปลาดำต่ำสุด 40,000 บาท

ราคาจำหน่ายผลผลิตปลาเฉลี่ย 70,057 บาท

ราคาจำหน่ายปลาที่เลี้ยงต่อกิโลกรัม

ผู้ให้ข้อมูลระบุราคาจำหน่ายผลผลิตปลาที่เลี้ยงในกระชังเฉลี่ย 70.98 บาทต่อกิโลกรัม ราคาจำหน่ายผลผลิตปลาสูงสุด 73 บาทต่อกิโลกรัม และราคาจำหน่ายผลผลิตปลาดำสุด 60 บาทต่อกิโลกรัม โดยผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 65.38) ระบุราคาจำหน่ายผลผลิตปลาที่เลี้ยงในกระชังระหว่าง 71-73 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมา ระบุราคาจำหน่ายผลผลิตปลาที่เลี้ยงในกระชังระหว่าง 68-70 บาทต่อกิโลกรัม (ร้อยละ 30.77) (ดังตารางที่ 11) โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ทั้งกลุ่มที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP (ร้อยละ 76.92) และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP (ร้อยละ 61.54) ระบุราคาจำหน่ายผลผลิตปลาระหว่าง 71-73 บาทต่อกิโลกรัม เหมือนกัน ทั้งนี้เป็นเพราะมีการประกันราคา รับซื้อจากบริษัทที่จำหน่ายผลผลิตปลาไว้ในระดับดังกล่าว หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือราคาจำหน่ายผลผลิตปลาที่ผ่านการผลิตตามมาตรฐาน GAP และราคาผลผลิตปลาที่ไม่ผ่านการผลิตตามมาตรฐาน GAP ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่จำหน่ายผลผลิตปลาได้ต่ำกว่าราคาเฉลี่ย มีแนวโน้มว่าเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP ซึ่งสาเหตุน่าจะสอดคล้องกับผลการศึกษาข้างต้นที่ระบุว่า ผู้ให้ข้อมูลเชื่อว่าการเลี้ยงปลาตามมาตรฐาน GAP ไม่ได้ช่วยให้ราคาจำหน่ายผลผลิตปลาสูงขึ้น

ตารางที่ 11 ราคาจำหน่ายผลผลิตปลาที่เลี้ยงต่อกิโลกรัม

ราคาจำหน่ายปลา (บาทต่อกิโลกรัม)	เกณฑ์มาตรฐาน GAP				รวม	
	ผ่าน		ไม่ผ่าน			
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน		
60 – 63	0	0	2	(5.13)	2	(3.85)
64 – 67	0	0	0	0	0	0
68 – 70	3	(23.08)	13	(33.33)	16	(30.77)
71 – 73	10	(76.92)	24	(61.54)	34	(65.38)
รวม	13	(100.00)	39	(100.00)	52	(100.00)

ราคาจำหน่ายปลาสูงสุด 73 บาทต่อกิโลกรัม ราคาจำหน่ายปลาดำสุด 60 บาทต่อกิโลกรัม
ราคาจำหน่ายปลาค่าเฉลี่ย 70.98 บาทต่อกิโลกรัม

รายได้ภายในครัวเรือน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้เฉลี่ยรวม 131,269 บาทต่อปี รายได้รวมสูงสุด 280,000 บาทต่อปี และรายได้รวมต่ำสุด 20,000 บาทต่อปี โดยผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 61.54) มีรายได้รวมระหว่าง 72,001 – 124,000 บาทต่อปี รองลงมา มีรายได้รวม 124,001 – 176,000 บาทต่อปี (ร้อยละ 21.15) (ดังตารางที่ 12) ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 46.15) ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP (ร้อยละ 66.67) มีรายได้รวมต่อปีระหว่าง 72,001 – 124,000 บาทต่อปีเหมือนกัน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจคล้ายกัน เช่น มีอาชีพหลักและอาชีพเสริมเหมือนกัน รายได้หรือมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นภายในครัวเรือนจึงไม่แตกต่างกันมากนัก

ตารางที่ 12 รายได้ของครัวเรือนเกษตรกร

N=52

รายได้ภายในครัวเรือน (บาท/ปี)	เกณฑ์มาตรฐาน GAP				รวม	
	ผ่าน		ไม่ผ่าน			
20,000 – 72,000	-	-	1	(2.56)	1	(1.92)
72,001 – 124,000	6	(46.15)	26	(66.67)	32	(61.54)
124,001 – 176,000	3	(23.08)	8	(20.51)	11	(21.15)
176,001 – 228,000	2	(15.38)	-	-	2	(3.85)
228,001 – 280,000	2	(15.38)	4	(10.26)	6	(11.54)
รวม	13	(100.00)	39	(100.00)	52	(100.00)

รายได้ภายในครัวเรือนสูงสุด 280,000 บาทต่อปี   รายได้ภายในครัวเรือนต่ำสุด 20,000 บาทต่อปี
รายได้ภายในครัวเรือนเฉลี่ย 131,269 บาทต่อปี

รายได้จากการขายผลผลิตปลา

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้จากการขายผลผลิตปลาเฉลี่ย 66,442 บาทต่อปี รายได้จากการขายผลผลิตปลาสูงสุด 200,000 บาทต่อปี และรายได้จากการขายผลผลิตปลาท่ำสุด 20,000 บาทต่อปี โดยผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 57.69) มีรายได้จากการขายผลผลิตปลา ระหว่าง 20,000 – 56,000 บาทต่อปี รองลงมามีรายได้จากการขายผลผลิตปลา 56,001 – 92,000 บาทต่อปี (ร้อยละ 57.69) (ดังตารางที่ 13) โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP (ร้อยละ 38.46) มีรายได้จากการขายผลผลิตปลา 56,001-92,000 บาท ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.67) ที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP มีรายได้จากการขายผลผลิตปลาระหว่าง 20,000 – 56,000 บาทต่อปี ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ให้ข้อมูลมีปริมาณการเลี้ยงปลาใกล้เคียงกัน อีกทั้งมีการประกันราคาซื้อขายปลาจากบริษัทที่จำหน่ายผลผลิตปลา ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จึงมีรายได้ใกล้เคียงกัน ส่วนผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่มีรายได้จากการขายผลผลิตปลาสูงกว่าค่าเฉลี่ยน่าจะเกิดปริมาณการเลี้ยงปลาที่มากกว่า หรือกล่าวได้ว่า การเลี้ยงปลาตามเกณฑ์มาตรฐาน GAP ไม่ได้ทำให้รายได้จากการเลี้ยงปลาเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 13 รายได้จากการขายผลผลิตปลา

รายได้จากการขายผลผลิตปลา (บาท/ปี)	เกณฑ์มาตรฐาน GAP				รวม	
	ผ่าน	ไม่ผ่าน				
20,000 – 56,000	4	(30.77)	26	(66.67)	30	(57.69)
56,001 – 92,000	5	(38.46)	8	(20.51)	13	(25.00)
92,000 – 122,000	2	(15.38)	3	(7.69)	5	(9.62)
122,001 – 158,000	1	(7.69)	1	(2.56)	2	(3.85)
158,001 – 200,000	1	(7.69)	1	(2.56)	2	(3.85)
รวม	13	(100.00)	39	(100.00)	52	(100.00)

รายได้จากการขายปลาสูงสุด 200,000 บาทต่อปี รายได้จากการขายปลาท่ำสุด 20,000 บาทต่อปี
รายได้จากการขายปลาเฉลี่ย 66,442 บาทต่อปี

แรงงานที่ใช้เลี้ยงปลาในกระชัง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงปลาในกระชังเฉลี่ยประมาณ 2 คน จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงปลาในกระชัง สูงสุด 6 คน และจำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงปลาในกระชังต่ำสุด 1 คน โดยผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 69.23) ใช้แรงงานเลี้ยงปลาในกระชังระหว่าง 1- 2 คน รองลงมาใช้แรงงานเลี้ยงปลาในกระชังระหว่าง 3 – 4 คน (ร้อยละ 28.85)

จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงปลาในกระชังเป็นแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 2 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนสูงสุด 4 คน และจำนวนแรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.23) ใช้แรงงานในครัวเรือนเลี้ยงปลากระชังระหว่าง 1 – 2 คน รองลงมาผู้ให้ข้อมูลแรงงานในครัวเรือนเลี้ยงปลาในกระชังระหว่าง 3 – 4 คน (ร้อยละ 30.77) (ดังตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 แรงงานที่ใช้เลี้ยงปลาในกระชัง

แรงงานที่ใช้เลี้ยงปลาในกระชัง (คน)	เกณฑ์มาตรฐาน GAP				รวม	
	ผ่าน		ไม่ผ่าน			
จำนวนแรงงานทั้งหมด						
1 – 2 คน	10	(76.92)	26	(66.67)	36	(69.23)
3 – 4 คน	3	(23.08)	12	(30.77)	15	(28.85)
5 – 6 คน	0	0	1	(2.56)	1	(1.92)
รวม	13	(100.00)	39	(100.00)	52	(100.00)
จำนวนแรงงานในครัวเรือน						
1 – 2 คน	10	(76.92)	26	(66.67)	36	(69.23)
3 – 4 คน	3	(23.08)	13	(33.33)	16	(30.77)
รวม	13	(100.00)	39	(100.00)	52	(100.00)

N=52

จำนวนกระชังที่เลี้ยงปลาในปี 2552

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนกระชังเลี้ยงปลาเฉลี่ย 5.60 กระชัง หรือประมาณ 6 กระชัง มีจำนวนกระชังเลี้ยงปลาสูงสุด 14 กระชัง และมีจำนวนกระชังเลี้ยงปลา ต่ำสุด 2 กระชัง โดยผู้ให้ข้อมูลกึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.00) มีจำนวนกระชังเลี้ยงปลา ระหว่าง 2-5 กระชัง รองลงมามีจำนวนกระชังเลี้ยงปลา ระหว่าง 6-8 กระชัง (ร้อยละ 36.54) (ดังตารางที่ 15) โดยผู้ให้ข้อมูลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.23) มีกระชังเลี้ยงปลา ระหว่าง 2-5 กระชัง ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.18) มีกระชังเลี้ยงปลา ระหว่าง 2-8 กระชัง หรือสูงกว่าค่าเฉลี่ย ซึ่งจำนวนกระชังปลาที่มีมากกว่าอาจจะเพิ่มภาระแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน GAP หรือการปฏิบัติให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP มีแนวโน้มลดลงตามจำนวนกระชังปลาที่เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 15 จำนวนกระชังที่เลี้ยงปลาในปี 2552

จำนวนกระชังที่เลี้ยงปลา ในปี 2552(กระชัง)	เกณฑ์มาตรฐาน GAP				รวม	
	ผ่าน		ไม่ผ่าน			
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน		
2 – 5	9	(69.23)	17	(43.59)	26	(50.00)
6 – 8	2	(15.38)	17	(43.59)	19	(36.54)
9 – 11	2	(15.38)	4	(10.26)	6	(11.54)
12 – 14	0	0	1	(2.56)	1	(1.92)
รวม	13	(100.00)	39	(100.00)	52	(100.00)

จำนวนกระชังที่เลี้ยงปลาสูงสุด 14 กระชัง จำนวนกระชังที่เลี้ยงปลาต่ำสุด 2 กระชัง
จำนวนกระชังที่เลี้ยงปลาเฉลี่ย 5.60 กระชัง

แหล่งเงินทุนที่ใช้เลี้ยงปลาในกระชัง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทุกราย (ร้อยละ 100.00) ระบุว่า ใช้แหล่งเงินทุนจากภาครัฐ (ธกส) ในการเลี้ยงปลาในกระชัง หลักการสำคัญที่ควรคำนึงถึงสำหรับการเลี้ยงปลาในกระชัง

แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา

ผลการศึกษาแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาในกระชัง โดยจำแนกสื่อออกเป็น 2 ประเภทคือ สื่อมวลชน และสื่อบุคคล พบว่า แหล่งข้อมูลสื่อมวลชน ที่ผู้ให้ข้อมูลได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาในกระชังจากสื่อโทรทัศน์ มากที่สุด (ร้อยละ 75.00) รองลงมาคือ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อวิทยุกระจายเสียงชุมชน ตามลำดับ

ส่วนแหล่งข้อมูลสื่อประเภทบุคคล ที่ผู้ให้ข้อมูลได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาในกระชังมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ประมง (ร้อยละ 92.31) รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัท (ร้อยละ 84.62) (ดังตารางที่ 16) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ประมงส่วนใหญ่ต้องเข้าพบปะกับเกษตรกรผู้เลี้ยงปลา เพื่อนำนโยบายการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน GAP ไปถ่ายทอดสู่เกษตรกร ทั้งในลักษณะการแนะนำส่งเสริมและการให้ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัทที่ส่วนใหญ่จะเข้าถึงเกษตรกรในลักษณะการส่งเสริม การสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ โดยมีเป้าหมายให้เกษตรกรใช้ผลิตภัณฑ์ของบริษัท หรือกล่าวได้ว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัทสามารถเข้าถึงกลุ่มเกษตรกรได้เป็นจำนวนมาก และอาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน GAP ของเกษตรกร

ตารางที่ 16 แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาในกระชัง

N=52

แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การเลี้ยงปลาในกระชัง *	เกณฑ์มาตรฐาน GAP				รวม	
	ผ่าน		ไม่ผ่าน			
สื่อมวลชน						
โทรทัศน์	12	(92.31)	27	(69.23)	39	(75.00)
หนังสือพิมพ์	3	(23.08)	5	(12.82)	8	(15.38)
วิทยุกระจายเสียง	1	(7.69)	3	(7.69)	4	(7.69)
วิทยุกระจายเสียงชุมชน	1	(7.69)	1	(2.56)	2	(3.85)
สื่อบุคคล						
เจ้าหน้าที่ประมง	12	(92.31)	38	(97.44)	50	(96.15)
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัท	11	(84.62)	33	(84.62)	44	(84.62)
เพื่อนเกษตรกรผู้เลี้ยงปลา	0	0	4	(10.26)	4	(7.69)
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	0	0	1	(2.56)	1	(1.92)

หมายเหตุ: * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

การติดต่อหรือพบปะเจ้าหน้าที่

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความถี่ในการติดต่อหรือพบปะเจ้าหน้าที่ เฉลี่ย 2.38 ครั้ง หรือประมาณ 2 ครั้ง มีความถี่ในการติดต่อหรือพบปะเจ้าหน้าที่สูงสุด 4 ครั้ง และมีความถี่ในการติดต่อหรือพบปะเจ้าหน้าที่ต่ำสุด 0 ครั้ง หรือไม่เคยติดต่อเจ้าหน้าที่เลย โดยผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่ง (ร้อยละ 44.23) มีความถี่ในการติดต่อพบปะเจ้าหน้าที่ 3 ครั้ง (ดังตารางที่ 17) ผู้ให้ข้อมูลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61.54) มีความถี่ในการติดต่อเจ้าหน้าที่ 3 ครั้ง ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 46.15) มีความถี่ในการติดต่อเจ้าหน้าที่ 2 ครั้ง อาจกล่าวได้ว่า การผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามความถี่ในการพบปะเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพบปะเจ้าหน้าที่บ่อยครั้งทำให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐาน GAP มากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 17 ความถี่ในการติดต่อเจ้าหน้าที่

N=52

ความถี่ในการติดต่อ หรือพบปะเจ้าหน้าที่ (ครั้ง/ปี)	เกณฑ์มาตรฐาน GAP				รวม	
	ผ่าน		ไม่ผ่าน			
ไม่เคยติดต่อเจ้าหน้าที่	0	0	1	(2.56)	1	(1.92)
1	2	(15.38)	3	(7.69)	5	(9.62)
2	3	(23.08)	18	(46.15)	21	(40.38)
3	8	(61.54)	15	(38.46)	23	(44.23)
4	0	0	2	(5.13)	2	(3.85)
รวม	13	(100.00)	39	(100.00)	52	(100.00)

ความถี่ในการติดต่อเจ้าหน้าที่สูงสุด 4 ครั้งต่อปี ความถี่ในการติดต่อเจ้าหน้าที่ต่ำสุด 0 ครั้งต่อปี

ความถี่ในการติดต่อเจ้าหน้าที่เฉลี่ย 2.38 ครั้งต่อปี

ประเด็นที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีการติดต่อพบปะเจ้าหน้าที่ประมงมากที่สุด (ร้อยละ 86.54) ในประเด็นการตรวจสอบคุณภาพอาหารปลา รองลงมาคือ ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ในประเด็นการตรวจโรคและสุขภาพปลา (ร้อยละ 80.77) การตรวจคุณภาพน้ำ การขอคำแนะนำวิธีการเลี้ยงปลาในกระชัง (ดังตารางที่ 18) ผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.92) ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมงในประเด็นการตรวจโรคและสุขภาพปลา รองลงมาคือตรวจสอบอาหารปลา และวิธีการเลี้ยงปลาในกระชัง ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 92.31) ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมงในประเด็นการตรวจสอบอาหารปลา รองลงมาคือตรวจโรคและสุขภาพปลา ตรวจคุณภาพน้ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกณฑ์มาตรฐาน GAP ที่กำหนดว่าปัจจัยการผลิตโดยเฉพาะอาหารและยารักษาโรคสัตว์น้ำต้องได้รับการรับรองจากกรมประมง ดังนั้นเกษตรกรส่วนใหญ่จึงติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมงเพื่อขอรับการตรวจสอบคุณภาพอาหาร ตรวจโรคและสุขภาพปลา และตรวจสอบคุณภาพน้ำในบ่อเลี้ยงปลา เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน GAP กำหนดไว้

ตารางที่ 18 ประเด็นที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง

N=52

ประเด็นที่ติดต่อพบปะ เจ้าหน้าที่ประมง*	เกณฑ์มาตรฐาน GAP				รวม	
	ผ่าน		ไม่ผ่าน			
ตรวจสอบอาหารปลา	9	(69.23)	36	(92.31)	45	(86.54)
ตรวจโรคปลา/สุขภาพปลา	10	(76.92)	32	(82.05)	42	(80.77)
ตรวจคุณภาพน้ำ	2	(15.38)	13	(33.33)	15	(28.85)
วิธีการเลี้ยงปลาในกระชัง	4	(30.77)	6	(15.38)	10	(19.23)

หมายเหตุ: * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

การรับสนับสนุนเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการประมงที่ดี (GAP)

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 96.15) ไม่เคยได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการประมงที่ดี GAP ในจำนวนนี้พบว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ได้รับการสนับสนุนเนื่องจากไม่ได้เข้าร่วมการปฏิบัติทางการประมงที่ดี GAP (ร้อยละ 7.69) ในขณะที่มีผู้ให้ข้อมูลเพียง 2 ราย เท่านั้นที่ระบุว่าได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับการประมงที่ดี GAP แต่ผลปรากฏว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้งสองรายระบุว่าได้รับ GAP แต่ไม่เกิดประโยชน์อันใด ราคาปลาที่ผ่าน GAP ก็ไม่ได้สูงกว่าราคาปลาทั่วไป เนื่องจากพ่อค้าเป็นผู้กำหนดราคาซื้อขาย (ดังตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 การรับสนับสนุนเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการประมงที่ดี GAP

การรับสนับสนุนเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการประมงที่ดี (GAP)	เกณฑ์มาตรฐาน GAP				รวม	
	ผ่าน		ไม่ผ่าน			
เคยได้รับการสนับสนุน (ระบุว่า)	1	(7.69)	1	(2.56)	2	(3.85)
- ไม่เป็นประโยชน์ ราคาปลาไม่สูงขึ้น						
ไม่เคยได้รับการสนับสนุน (สาเหตุ)	12	(92.31)	38	(97.44)	50	(96.15)
- ไม่ได้รับ	11	(84.62)	35	(89.74)	46	(88.46)
- ไม่เข้าร่วม	1	(7.69)	3	(7.69)	4	(7.69)
รวม	13	(100.00)	39	(100.00)	52	(100.00)

การศึกษาดูงาน/ฝึกอบรมเกี่ยวกับการการเลี้ยงปลาน้ำจืด

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 59.62) ไม่เคยศึกษาดูงานหรือฝึกอบรมการเลี้ยงปลาน้ำจืดในกระชัง ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนที่เหลือ ระบุว่าเคยดูงานหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาน้ำจืด จำนวน 1 ครั้ง (ดังตารางที่ 20)

ในส่วนของการศึกษาดูงานและการฝึกอบรมการเลี้ยงปลาน้ำจืดในกระชังตามมาตรฐาน GAP พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทุกคน ไม่เคยศึกษาดูงานหรือฝึกอบรมในประเด็นดังกล่าว (ดังตารางที่ 20)

เช่นเดียวกับความประสงค์เกษตรกรในการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติทางการประมงที่ดี GAP พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทุกคน ระบุว่าไม่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติทางการประมงที่ดี GAP (ดังตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 การศึกษาดูงานและการฝึกอบรม

N=52

การศึกษาดูงานและการฝึกอบรม	เกณฑ์มาตรฐาน GAP				รวม	
	ผ่าน		ไม่ผ่าน			
การศึกษาดูงาน/ฝึกอบรมการเลี้ยงปลาน้ำจืด						
ไม่เคย	9	(69.23)	22	(56.41)	31	(59.62)
เคย (ระบุจำนวนครั้ง) 1 ครั้ง	4	(30.77)	17	(43.59)	21	(40.38)
รวม	13	(100.00)	39	(100.00)	52	(100.00)
ศึกษาดูงาน/ฝึกอบรมการเลี้ยงปลาน้ำจืดในกระชังตามมาตรฐาน GAP						
ไม่เคย	13	(100.00)	39	(100.00)	52	(100.00)
เคย	0	0	0	0	0	0
รวม	13	(100.00)	39	(100.00)	52	(100.00)
การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับมาตรฐานทางการประมงที่ดี GAP						
ไม่ประสงค์เข้าร่วม	13	(100.00)	39	(100.00)	52	(100.00)
ประสงค์เข้าร่วม	0	0	0	0	0	0
รวม	13	(100.00)	39	(100.00)	52	(100.00)

2 การปฏิบัติทางการประมงที่ดีของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในกระชัง

ผลการศึกษาด้านการปฏิบัติทางการประมงที่ดีของเกษตรกรในอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ข้อกำหนด 7 ด้าน ประกอบด้วยด้านสถานที่ ด้านการจัดการ ด้านปัจจัยการผลิต ด้านการจัดการดูแลสุขภาพสัตว์น้ำ ด้านสุขลักษณะฟาร์ม ด้านการเก็บเกี่ยวและการขนส่ง และด้านการเก็บข้อมูล อธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

ด้านสถานที่

ผลการศึกษาการปฏิบัติทางการประมงที่ดี GAP ด้านสถานที่ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทุกคนปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติทางการประมงที่ดี GAP ด้านสถานที่ โดยมีการขึ้นทะเบียนฟาร์มอย่างถูกต้องกระชังตั้งอยู่ในแหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำเหมาะสมต่อการเลี้ยงตลอดปี และอยู่ไกลจากแหล่งมลพิษ การคมนาคมสะดวก และมีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอยู่ในบริเวณที่ได้รับอนุญาต/มีการขออนุญาตจากหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างถูกต้องและตั้งกระชังในบริเวณที่ไม่ปิดกั้นการไหลของน้ำ ซึ่งมีตัวบ่งชี้และหลักฐานการปฏิบัติประกอบการพิจารณา เช่น หนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนฟาร์มจากกรมประมง ที่ตั้งกระชังอยู่ในแหล่งน้ำธรรมชาติและมีน้ำไหลตลอด กระชังตั้งอยู่ในพื้นที่น้ำไหลผ่านและไม่ปิดกั้นทางไหลของน้ำ มีหนังสือรับรองการได้รับอนุญาตจากกรมเจ้าท่า มีถนนตัดผ่านหมู่บ้านและมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เป็นต้น (ดังตารางที่ 21)

ด้านการจัดการ

ผลการศึกษาการปฏิบัติทางการประมงที่ดี GAP ด้านการจัดการ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทุกคนปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติทางการประมงที่ดี GAP ด้านการจัดการ โดยมีการปฏิบัติตามคู่มือการเลี้ยงสัตว์น้ำของกรมประมง มีแผนที่แสดงแหล่งที่ตั้ง และมีแผนผังการวางกระชังซึ่งมีการจัดแบ่งพื้นที่ใช้สอยอย่างชัดเจน มีการเลี้ยงอย่างถูกสุขลักษณะอย่างสม่ำเสมอ เช่น มีการทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์ก่อนและหลังการใช้ และจำนวนกระชังต้องไม่เกินศักยภาพการรองรับของแหล่งน้ำ ซึ่งมีตัวบ่งชี้และหลักฐานการปฏิบัติประกอบการพิจารณา เช่น ผู้ให้ข้อมูลมีคู่มือเลี้ยงปลาน้ำจืด มีเจ้าหน้าที่เข้ามาแนะนำและให้คำปรึกษา มีการทำแผนที่กระชังและจัดแยกพื้นที่ใช้สอย โดยเจ้าหน้าที่ประมงได้ดำเนินการจัดทำแผนที่ร่วมกับเกษตรกร ส่วนกระชังและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงปลา ก็มีการทำความสะอาดก่อนและหลังใช้งาน เป็นต้น (ดังตารางที่ 21)

ด้านปัจจัยการผลิต

ผลการศึกษาการปฏิบัติทางการประมงที่ดี GAP ด้านปัจจัยการผลิต พบว่า ผู้ให้ข้อมูลปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติทางการประมงที่ดี GAP ด้านการจัดการ โดยผู้ให้ข้อมูลทุกคนมีการใช้ปัจจัยการผลิต เช่น อาหาร อาหารเสริม วิตามิน ฯลฯ ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมประมง, ใช้

ปัจจัยการผลิตที่ปลอดภัยและสารต้องห้ามในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามประกาศทางราชการ, และเลือกใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพไม่หมดอายุทุกขั้นตอนการผลิตต้องสะอาด ซึ่งมีตัวบ่งชี้และหลักฐานการปฏิบัติประกอบการพิจารณา เช่น ผู้ให้ข้อมูลใช้อาหารที่ขึ้นทะเบียนกับทางราชการ (ดังตารางที่ 21)

แต่ในขณะเดียวกันมีผู้ให้ข้อมูลที่มีการจัดเก็บปัจจัยการผลิตในสถานที่เก็บที่ดี เช่น มีตู้เก็บความเย็น โรงเรือนโปร่ง มีอากาศถ่ายเทได้ดี ไม่มีความร้อนและความชื้นสูง มีชั้นวางเพื่อป้องกันความชื้น และเก็บอย่างเป็นระเบียบ ซึ่งมีตัวบ่งชี้และหลักฐานการปฏิบัติประกอบการพิจารณา เช่น มีอาคารโรงเรือนโปร่งโล่ง อากาศถ่ายเทสะดวกเป็นระเบียบ ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลเกือบสามในสี่ไม่มีการปฏิบัติทางประมงที่ดีในประเด็นมีการจัดเก็บปัจจัยการผลิตในสถานที่เก็บที่ดี โดยมีเหตุผลที่ไม่ปฏิบัติ เช่น มีพื้นที่บริเวณบ้านสำหรับใช้เก็บอาหารอยู่แล้ว ไม่มีเงินทุนสร้างโรงเรือนเก็บอาหาร ไม่มีพื้นที่สร้างโรงเรือน

ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอแนะทางแก้ไขปัญหาโดยต้องการให้หน่วยงานรัฐหรือเอกชนเข้ามาสนับสนุนเงินทุนในการก่อสร้าง (ดังตารางที่ 21)

ด้านการจัดการดูแลสุขภาพสัตว์น้ำ

ผลการศึกษการปฏิบัติทางการประมงที่ดี (GAP) ด้านการจัดการสุขภาพสัตว์น้ำ พบว่าผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติทางการประมงที่ดี (GAP) ด้านการจัดการสุขภาพสัตว์น้ำ โดยผู้ให้ข้อมูลทุกคนมีการเตรียมและวางกระชังอย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมและโรคระบาด มีการเฝ้าระวังและดูแลสุขภาพสัตว์น้ำที่เลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ ในกรณีพบว่าสัตว์น้ำมีอาการผิดปกติให้รีบดำเนินการแก้ไข ในกรณีที่สัตว์น้ำป่วยจำเป็นต้องใช้ยาและสารเคมี ให้ใช้ยาและสารเคมีที่ขึ้นทะเบียนถูกต้อง ไม่ใช่ยาและสารเคมีต้องห้ามตามประกาศทางราชการ และเมื่อสัตว์น้ำป่วยหรือมีการระบาดของโรคมีการแจ้งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทุกครั้ง ซึ่งมีตัวบ่งชี้และหลักฐานการปฏิบัติประกอบการพิจารณา เช่น ผู้ให้ข้อมูลมีการดูแลสุขภาพสัตว์น้ำร่วมกับเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ มีการแจ้งให้เจ้าหน้าที่บริษัทและเจ้าหน้าที่ประมงทราบเมื่อมีสัตว์น้ำป่วยหรือมีการระบาดของโรค (ดังตารางที่ 21)

นอกจากนี้ยังพบว่า มีผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการทำความสะอาดกระชังและอุปกรณ์เป็นระยะๆ ตลอดการเลี้ยง โดยมีผู้ให้ข้อมูลเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่ได้ทำความสะอาดกระชังและอุปกรณ์เป็นระยะๆ ตลอดการเลี้ยง (ดังตารางที่ 21)

ด้านสุขลักษณะฟาร์ม

ผลการศึกษาการปฏิบัติทางการประมงที่ดี (GAP) ด้านสุขลักษณะฟาร์ม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.77) ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติทางการประมงที่ดี (GAP) ด้านสุขลักษณะฟาร์ม โดยผู้ให้ข้อมูลทุกคนมีห้องสุขาที่ถูกสุขลักษณะอยู่บนฝั่ง และน้ำทิ้งจากห้องสุขาต้องไม่ไหลลงสู่แหล่งเลี้ยง และไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งปฏิกูลในบริเวณกระชังเลี้ยงสัตว์น้ำ ซึ่งมีตัวบ่งชี้และหลักฐานการปฏิบัติประกอบการพิจารณา เช่น ที่ตั้งของห้องสุขาในบริเวณฟาร์ม และสภาพการทิ้งขยะและสิ่งปฏิกูลบริเวณกระชังปลาของผู้ให้ข้อมูล (ดังตารางที่ 21)

ในขณะที่เดียวกัน พบว่า มีผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.77) มีการทำความสะอาดกระชัง อุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องใช้ต่างๆ ให้สะอาด และจัดให้เป็นระเบียบอยู่เสมอ โดยมีผู้ให้ข้อมูลประมาณหนึ่งในห้า (ร้อยละ 19.23) เท่านั้นที่ไม่ได้ทำความสะอาดกระชัง อุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องใช้ต่างๆ ให้สะอาด และจัดให้เป็นระเบียบอยู่เสมอ โดยผู้ให้ข้อมูลระบุเหตุผลที่ไม่ปฏิบัติเพราะวางอุปกรณ์ไว้ในกระชังเลี้ยงปลา เวลานำมาใช้จะสะดวก อีกทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ไม่สะอาด จึงไม่สะดวกในการจัดเก็บให้เป็นระเบียบอย่างสม่ำเสมอ (ดังตารางที่ 21) ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอแนะทางแก้ไขปัญหาโดยให้เจ้าหน้าที่ประมงหรือเจ้าหน้าที่บริษัทมาให้ความรู้ และส่งเสริมการทำความสะอาดอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้อย่างถูกวิธีแก่เกษตรกร (ดังตารางที่ 21)

ด้านการเก็บเกี่ยวและการขนส่ง

ผลการศึกษาการปฏิบัติทางการประมงที่ดี GAP ด้านการเก็บเกี่ยวและการขนส่ง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติทางการประมงที่ดี GAP ด้านการเก็บเกี่ยวและการขนส่ง โดยผู้ให้ข้อมูลทุกคนมีการวางแผนการเก็บเกี่ยวผลผลิตล่วงหน้าตามความต้องการของตลาด มีตัวบ่งชี้และหลักฐานการปฏิบัติประกอบการพิจารณาคือ เกษตรกรและเจ้าหน้าที่บริษัท ได้ร่วมกันวางแผนการเก็บเกี่ยวผลผลิตตามความต้องการของตลาด แต่ในขณะที่เดียวกันพบว่า มีผู้ให้ข้อมูลเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 7.69) ที่มีหนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำและลูกพันธุ์สัตว์น้ำ ในขณะที่มีผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 92.31) ไม่มีหนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำและลูกพันธุ์สัตว์น้ำ โดยผู้ให้ข้อมูลระบุเหตุผลว่า ไม่ทราบต้องมีใบกำกับการจำหน่ายผลผลิตปลา บริษัทไม่ได้ออกหนังสือกำกับการจำหน่ายให้ อีกทั้งการขายผลผลิตปลาให้บริษัทก็ไม่จำเป็นต้องใช้หนังสือกำกับการจำหน่าย ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอแนะทางแก้ไขปัญหาโดยให้ภาครัฐควรมีมาตรการควบคุมและกำกับให้บริษัทต้องออกใบกำกับการจำหน่ายปลา และภาครัฐควรส่งเสริมให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ (ดังตารางที่ 21)

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลทุกคน ระบุว่า มีการจัดการและดูแลรักษาสัตว์น้ำอย่างถูกสุขลักษณะ ระหว่างการเก็บเกี่ยวและการขนส่งเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค และผลผลิตสัตว์น้ำที่เกี่ยวข้องไม่มียาหรือสารเคมีตกค้างเกินมาตรฐานกำหนด (ดังตารางที่ 21)

ด้านการเก็บข้อมูล

ผลการศึกษาการปฏิบัติทางการประมงที่ดี GAP ด้านการเก็บข้อมูล พบว่า มีผู้ให้ข้อมูลเพียง 1 ราย เท่านั้นที่จัดทำบันทึกการจัดการ การเลี้ยง การให้อาหาร การตรวจสอบสุขภาพการเลี้ยงและสารเคมีอย่างสม่ำเสมอ และบันทึกข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดไม่ได้ดำเนินการจัดทำบันทึกการจัดการ การเลี้ยง การให้อาหาร การตรวจสอบสุขภาพการเลี้ยงและสารเคมีอย่างสม่ำเสมอ และเป็นปัจจุบัน โดยให้เหตุผลที่ไม่จัดทำบันทึกข้อมูลเนื่องจาก บริษัทเป็นผู้บันทึกการเลี้ยงและการให้อาหารอยู่แล้ว เกษตรกรไม่มีเวลาและไม่จำเป็นต้องทำบันทึก หรือบางครั้งมีการบันทึกแต่ขาดความต่อเนื่องเพราะไม่มีความชำนาญในการจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอแนะทางแก้ไขปัญหาโดยให้เจ้าหน้าที่เข้ามาให้ความรู้และส่งเสริมการบันทึกข้อมูล เจ้าหน้าที่ต้องเข้ามาติดตามข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ และในส่วนของเกษตรกรควรร่วมกับเจ้าหน้าที่บริษัทจดบันทึกข้อมูลเพื่อให้เกษตรกรมีข้อมูลเป็นของตนเอง (ดังตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 เกณฑ์การปฏิบัติทางการประมงที่ดี (GAP)

เกณฑ์การปฏิบัติทางการประมงที่ดี (GAP)	ข้อกำหนดในการพิจารณา						แนวทางการแก้ไข ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
	ปฏิบัติ		ตัวบ่งชี้/หลักฐานการ ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ		เหตุผลที่ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ		
1.สถานที่							
1.1 มีการขึ้นทะเบียนฟาร์มอย่าง ถูกต้อง	52	(100.00)	-มีหนังสือรับรองการ ขึ้นทะเบียนฟาร์มจาก กรมประมง	0	(0.00)		
1.2 กระจกตั้งอยู่ในแหล่งน้ำที่มี คุณภาพน้ำเหมาะสมต่อการเลี้ยง ตลอดปี และอยู่ไกลจากแหล่ง มลพิษ	52	(100.00)	-กระจกตั้งอยู่ใน แม่น้ำปิงในเขตพื้นที่ ติดคอยซึ่งคอยมีน้ำ ไหลตลอด	0	(0.00)		
1.3 การคมนาคมสะดวก และมี สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน	52	(100.00)	-มีถนนต้องผ่าน หมู่บ้านและมี สาธารณูปโภคขั้น พื้นฐานสะดวก	0	(0.00)		

ตารางที่ 21 (ต่อ)

เกณฑ์การปฏิบัติทางการประมงที่ดี (GAP)	ข้อกำหนดในการพิจารณา					แนวทางการแก้ไข ปัญหา/ข้อเสนอแนะ	
	ปฏิบัติ		ตัวบ่งชี้/หลักฐานการ ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ			เหตุผลที่ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ		
1.4 อยู่ในบริเวณที่ได้รับอนุญาต/ มีการขออนุญาตจากหน่วยงาน ถูกต้องรับผิดชอบอย่าง	52	(100.00)	-มีหนังสือรับรองการ ได้รับอนุญาตจาก กรมเจ้าท่า	0	(0.00)		
1.5 ตั้งกระชังในบริเวณที่ไม่ปิด กั้นการไหลของน้ำ	52	(100.00)	-กระชังตั้งอยู่ใน พื้นที่น้ำไหล ไม่ปิด กั้นทางไหลของน้ำ	0	(0.00)		
2.การจัดการ							
2.1 มีการปฏิบัติตามคู่มือการเลี้ยง สัตว์น้ำของกรมประมง	52	(100.00)	-มีคู่มือเลี้ยงปลา จัดมีเจ้าหน้าที่เข้ามา แนะนำให้คำปรึกษา ทำแผนที่กระชังและ จัดแยกพื้นที่ใช้สอย	0	(0.00)		

ตารางที่ 21 (ต่อ)

เกณฑ์การปฏิบัติทางการประมงที่ดี (GAP)	ข้อกำหนดในการพิจารณา					แนวทางการแก้ไข ปัญหา/ข้อเสนอแนะ	
	ปฏิบัติ		ตัวบ่งชี้/หลักฐานการ ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ			เหตุผลที่ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ		
2.2 มีแผนที่แสดงแหล่งที่ตั้ง และมีแผนผังการวางกระชังซึ่งมีการจัดแบ่งพื้นที่ใช้สอยอย่างชัดเจน	52	(100.00)	-เจ้าหน้าที่ประมงให้จัดทำแผนที่ไปพร้อมกับชาวบ้านแล้ว	0	(0.00)		
2.3 มีการเลี้ยงอย่างถูกสุขลักษณะอย่างสม่ำเสมอ เช่น มีการทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์ก่อนและหลังการใช้	52	(100.00)	-กระชังและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงมีการทำความสะอาดก่อน-หลังใช้	0	(0.00)		
2.4 จำนวนกระชังต้องไม่เกินศักยภาพการรองรับของแหล่งน้ำ	52	(100.00)		0	(0.00)		
3.ปัจจัยการผลิต							
3.1 ต้องใช้ปัจจัยการผลิต เช่น อาหาร อาหารเสริม วิตามิน ที่ขึ้นทะเบียนกับทางราชการ	52	(100.00)	-ให้อาหารที่ขึ้นทะเบียนกับทางราชการ	0	(0.00)		

ตารางที่ 21 (ต่อ)

เกณฑ์การปฏิบัติทางการประมงที่ดี (GAP)	ข้อกำหนดในการพิจารณา					เหตุผลที่ไม่ปฏิบัติ	แนวทางการแก้ไข ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
	ปฏิบัติ		ตัวบ่งชี้/หลักฐานการ ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ			
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ		
3.2 ใช้ปัจจัยการผลิตที่ปลอดภัยและสารต้องห้ามในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามประกาศทางราชการ	52	(100.00)		0	(0.00)		
3.3 เลือกใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพต้องไม่หมดอายุ และทุกขั้นตอนการผลิตต้องสะอาด	52	(100.00)		0	(0.00)		
3.4 มีการจัดเก็บปัจจัยการผลิตในสถานที่เก็บที่ดี เช่น มีตู้เก็บความเย็น โรงเรือนโปร่ง มีความเย็น โรงเรือนโปร่ง มีอากาศถ่ายเทได้ มีชั้นวางเพื่อป้องกันความชื้น และเก็บอย่างเป็นระเบียบ	14	(26.92)	-โรงเรือนโปร่งโล่ง อากาศถ่ายเทสะดวก เป็นระเบียบ	38	(73.08)	-มีพื้นที่ในบริเวณ บ้านไว้เก็บอาหาร -ไม่มีเงินทุนสร้าง โรงเรือนเก็บอาหาร -ไม่มีพื้นที่สร้าง โรงเรือน	-ให้หน่วยงานรัฐหรือ เอกชนเข้ามาจัดสร้าง หรือสนับสนุนทุน จัดสร้าง

ตารางที่ 21 (ต่อ)

เกณฑ์การปฏิบัติทางการประมงที่ดี (GAP)	ข้อกำหนดในการพิจารณา					แนวทางการแก้ไข ปัญหา/ข้อเสนอแนะ	
	ปฏิบัติ		ตัวบ่งชี้/หลักฐานการ ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ			เหตุผลที่ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ		
4.การจัดการดูแลสุขภาพสัตว์น้ำ							
4.1 มีการเตรียมและวางกระชัง อย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อ ป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมและ โรคระบาด	52	(100.00)		0	(0.00)		
4.2 มีการเฟีาระวังและดูแล สุขภาพสัตว์น้ำที่เลี้ยงอย่าง สม่ำเสมอ ในกรณีที่พบว่าสัตว์ น้ำมีอาการผิดปกติให้รีบ ดำเนินการแก้ไข	52	(100.00)	- เกษตรกรและ เจ้าหน้าที่มีการดูแล สุขภาพอยู่ สม่ำเสมอ	0	(0.00)		
4.3 ในกรณีที่สัตว์น้ำป่วย จำเป็นต้องใช้ยาและสารเคมี ที่ขึ้นทะเบียนถูกต้อง	52	(100.00)		0	(0.00)		

ตารางที่ 21 (ต่อ)

เกณฑ์การปฏิบัติทางการประมงที่ดี (GAP)	ข้อกำหนดในการพิจารณา					แนวทางการแก้ไข ปัญหา/ข้อเสนอแนะ	
	ปฏิบัติ		ตัวบ่งชี้/หลักฐานการ ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ			เหตุผลที่ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ		
4.4 ทำความสะอาดกระชังและ อุปกรณ์เป็นระยะๆ ตลอดการ เลี้ยง	45	(86.54)		7	(13.46)		
4.5 ไม่ใช้ยาและสารเคมี ต้องห้ามตามประกาศทาง ราชการ	52	(100.00)		0	(0.00)		
4.6 เมื่อสัตว์น้ำป่วยหรือมีการ ระบาดของโรคมักมีการแจ้ง เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทุกครั้ง	52	(100.00)	-แจ้งเจ้าหน้าที่ บริษัทและ เจ้าหน้าที่ประมง	0	(0.00)		
5. สุขลักษณะฟาร์ม							
5.1 มีห้องสุขาที่ถูกสุขลักษณะ อยู่บนฝั่ง และน้ำทิ้งจากห้อง สุขาต้องไม่ไหลลงสู่แหล่งเลี้ยง	52	(100.00)		0	(0.00)		

ตารางที่ 21 (ต่อ)

เกณฑ์การปฏิบัติทางการประมงที่ดี (GAP)	ข้อกำหนดในการพิจารณา					แนวทางการแก้ไข ปัญหา/ข้อเสนอแนะ	
	ปฏิบัติ		ตัวบ่งชี้/หลักฐานการ ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ			เหตุผลที่ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ		
5.2 ไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งปฏิกูลใน บริเวณกระชังเลี้ยงสัตว์น้ำ	52	(100.00)		0	(0.00)		
5.3 ทำความสะอาดกระชัง อุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องใช้ ต่างๆ ให้สะอาด จัดให้เป็น ระเบียบอยู่เสมอ	42	(80.77)		10	(19.23)	-วางไว้ในกระชัง ตอนเอามาใช้จะได้ ง่าย, อุปกรณ์ไม่ สะอาด	-ให้ความรู้ ส่งเสริม การทำมาสะอาด อุปกรณ์เครื่องอย่าง สม่ำเสมอ
6. การเก็บเกี่ยวและการขนส่ง							
6.1 วางแผนเก็บเกี่ยวผลผลิต ตามความต้องการของตลาด และมีหนังสือกำกับการจำหน่าย							
6.1.1 มีการวางแผนการเก็บ เกี่ยวผลผลิตล่วงหน้าตาม ความต้องการของตลาด	52	(100.00)	เกษตรกรและ เจ้าหน้าที่บริษัท ร่วมกันวางแผน	0	(0.00)		

ตารางที่ 21 (ต่อ)

เกณฑ์การปฏิบัติทางการประมงที่ดี (GAP)	ข้อกำหนดในการพิจารณา					แนวทางการแก้ไข ปัญหา/ข้อเสนอแนะ	
	ปฏิบัติ		ตัวบ่งชี้/หลักฐานการ ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ			เหตุผลที่ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ		
6.1.2 มีหนังสือกำกับกร จำหน่ายสัตว์น้ำและลูก พันธุ์สัตว์น้ำ	4	(7.69)	-	48	(92.31)	-ไม่ทราบว่าต้องมี ใบกำกับกรจำหน่าย -บริษัทไม่ออกหนังสือ กำกับกรจำหน่ายให้ -ขายให้บริษัทไม่ต้อง ใช้หนังสือกำกับกร จำหน่าย -ภาครัฐต้องมีมาตรการ และกำชับให้บริษัท ต้องออกใบกำกับ กรจำหน่ายปลา -ให้ภาครัฐส่งเสริมให้ ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ ขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ	
6.2 มีการจัดการและดูแลรักษา สัตว์น้ำอย่างถูกสุขลักษณะ ระหว่างการเก็บเกี่ยวและการ ขนส่งเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มี คุณภาพและปลอดภัยต่อ ผู้บริโภค	52	(100.00)	-	0	(0.00)		

ตารางที่ 21 (ต่อ)

เกณฑ์การปฏิบัติทางการประมงที่ดี (GAP)	ข้อกำหนดในการพิจารณา						แนวทางการแก้ไข ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
	ปฏิบัติ		ตัวบ่งชี้/หลักฐานการ ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ		เหตุผลที่ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ		
6.3 ผลผลิตสัตว์น้ำที่เก็บเกี่ยว ต้องไม่มียาหรือสารเคมีตกค้าง เกินมาตรฐานกำหนด	52	(100.00)	-กรมประมงส่ง เจ้าหน้าที่เข้ามาสุ่ม ตรวจปีละ 1-2 ครั้ง	0	(0.00)		
7.การเก็บข้อมูล							
7.1 บันทึกการจัดการ การเลี้ยง การให้อาหาร การตรวจสอบสุขภาพ การใช้ยา และสารเคมีอย่าง สม่ำเสมอ และบันทึกข้อมูลให้ เป็นปัจจุบัน	1	(1.92)	-มีบันทึกการเลี้ยง การให้อาหาร	51	(98.08)	-บริษัทเป็นผู้บันทึกการ เลี้ยงและการให้อาหาร -ไม่มีเวลา, ไม่จำเป็น -ขาดความต่อเนื่องใน การบันทึกข้อมูล -ไม่มีความชำนาญใน การจดบันทึกข้อมูล	-ให้เจ้าหน้าที่เข้ามาให้ ความรู้และส่งเสริม -เจ้าหน้าที่เข้ามาติดตาม อยู่เสมอ -จดบันทึกข้อมูลความรู้ กับบริษัทเพื่อเป็นข้อมูล ของตัวเอง

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติจนสามารถผ่าน และไม่ผ่านมาตรฐานการปฏิบัติทางการประมงที่ดี

เมื่อพิจารณาตามวัตถุประสงค์การวิจัย พบว่าด้านลักษณะทางกายภาพ เกษตรกรที่อายุน้อยมีแนวโน้มผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GAP สูงกว่าเกษตรกรที่อายุมาก ในขณะที่คุณลักษณะด้านเพศ สถานภาพการสมรส และระดับการศึกษา ของเกษตรกรมีผลต่อการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับ ด้านผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาในกระชัง โดยพบว่า ราคาจำหน่ายปลาที่ผลิตตามมาตรฐาน GAP ที่สูงกว่าราคาปลาที่ผลิตจากฟาร์มทั่วไป มีแนวโน้มทำให้เกษตรกรปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้น ในขณะที่คุณลักษณะการเลี้ยงปลาในกระชัง ลักษณะการจัดการเลี้ยงปลาในกระชัง และการรับข้อมูลข่าวสารมีผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP ไม่แตกต่างกัน

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการเลี้ยงปลาน้ำจืดตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการประมงที่ดี

4.1 ปัญหา

ด้านแรงจูงใจ เกษตรกรระบุว่าราคาจำหน่ายปลาที่เลี้ยงตามมาตรฐาน GAP ไม่สูงกว่าปลาที่เลี้ยงจากฟาร์มทั่วไป ด้านปัจจัยการผลิต เกษตรกรขาดแคลนเงินทุนและสถานที่สำหรับดำเนินการเลี้ยงปลาให้เป็นไปตามมาตรฐาน GAP และ ด้านการปฏิบัติ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการจัดเก็บข้อมูล

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 ให้มีการขึ้นทะเบียนฟาร์มกับเกษตรกรที่เลี้ยงปลาน้ำจืดในกระชังต่อเนื่อง

4.2.2 ให้หน่วยงานภาครัฐ สำนักงานประมงจังหวัดเชียงใหม่เข้ามาดูแลเรื่องของราคาจำหน่ายผลผลิตปลาที่เลี้ยงและผ่านมาตรฐาน GAP เพื่อเป็นแรงจูงใจในการเลี้ยงปลาต่อไป

4.2.3 ให้หน่วยงานภาครัฐ สำนักงานประมงจังหวัดเชียงใหม่และศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดเชียงใหม่เข้ามาดูแลและให้ความสำคัญกับการจัดเก็บข้อมูลของเกษตรกร